

บทที่ 5

สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการ ธุรกิจหัตถกรรมสาขางานโลหะจังหวัดเชียงใหม่

จากการรวบรวมข้อมูลทั้งการสำรวจลงพื้นที่และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจหัตถกรรมสาขางานโลหะจังหวัดเชียงใหม่ที่เข้าร่วมในโครงการวิจัย เรื่อง การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขางานโลหะของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้เรียบเรียงตามเนื้อหา ดังนี้

1. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณดิเรก สิทธิการ
2. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มนายสนธิ พันธวงศ์
3. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ
4. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์
5. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์
6. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณสุพรรณ สิทธิการ
7. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณวัฒนา เรือนศรี
8. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณรัตติกาล พรหมมี
9. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มแกะสลักล้านนา
10. ขั้นตอนการผลิตหัตถกรรมงานโลหะ

1. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณดิเรก สิทธิการ

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของคุณดิเรก จะกล่าวถึงประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

1.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

คุณดิเรก สิทธิการ (สล่าดิเรก สิทธิการ) อายุ 56 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 27 ถนนวัวลาย ซอย 2ก ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) จากโรงเรียนสิริมังกลานุสรณ์ ปัจจุบันประกอบอาชีพอิสระ (ครูปัญญาท้องถิ่น) มีสมาชิกภายในครอบครัวทั้งหมด 3 คน รายได้โดยเฉลี่ย 12,000 บาทต่อเดือน คุณดิเรก สิทธิการ ได้รับ

รางวัลเกียรติคุณ ระหว่างปี 2544 - 2546 รับใบประกาศเกียรติคุณจากองค์กรต่าง ๆ ปี 2546
รับรางวัลเชิดชูเกียรติ เพชรราชภัฏ-เพชรล้านนา จากสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ และรับรางวัลบุคลากร
ดีเด่นด้านครูภูมิปัญญาภาคเหนือ จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 5.1 การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ โดยนักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของคุณดิเรก สิทธิการ

คุณดิเรก สิทธิการ กล่าวว่า การสตั๊กลายเครื่องเงินในครอบครัวของคุณดิเรก สืบทอด
มาจากปู่ย่าตายาย ซึ่งปู่เป็นช่างมาจากพม่า ตอนเด็ก ๆ เห็นพ่อกับแม่ทำงานสตั๊กเงินทุกวัน
ใจก็อยากจะทำบ้าง แต่พ่อแม่ก็ยังไม่สอนให้เพราะยังเด็กอยู่ บางครั้งก็จะแอบทำเอง จนพ่อกับแม่
เห็นแหวจากงานที่คุณดิเรกแอบทำ ก็เริ่มสอนให้ทำงานชิ้นเล็ก ๆ ไปก่อน หลังจากนั้นคุณดิเรกก็เริ่ม
ฝึกปรี้อมาตั้งแต่เด็กและพัฒนาฝีมือขึ้นมาเรื่อย ๆ และเริ่มนำเอาวิธีการคุณโลหะสตั๊กเงินมาใช้กับ
อะลูมิเนียม เพราะอะลูมิเนียมไม่แข็งตัว ทำออกมาได้คล้ายสวดยงามเช่นกัน ผลงานของคุณดิเรก
ได้แก่ ผลงานคุณโลหะ "รถบัสบก" ขนาดความสูงประมาณ 5.00 เมตร

ในปี 2525 หลังจากจบการศึกษา คุณดิเรก สิทธิการ ก็เริ่มต้นศึกษางานศิลปหัตถกรรม
การคูณสายสตั๊กโลหะ จากภูมิปัญญา จากญาติพี่น้องและได้พยายามศึกษาค้นคว้าปรับปรุงคุณภาพ
หัตถกรรมนี้มาตลอด และเป็นผู้เริ่มต้นพัฒนารูปแบบงานในลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนใคร
เช่น การทำภาพเหมือนบุคคลสำคัญ ภาพเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ภาพในวรรณคดี และ
ภาพพุทธประวัติ โดยโลหะที่ทำมีทั้ง ทองคำ เงิน ทองแดง และอะลูมิเนียม

1.3 สถานที่ในการประกอบการธุรกิจชุมชนของคุณดิเรก สิทธิการ

ในปี พ.ศ.2544 นายดิเรก สิทธิการ ได้ทำการสอนวิชาการต้องลาย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดศรีสุพรรณ และได้เป็นครูภูมิปัญญา สอนมาได้ 3 รุ่นแล้ว และปัจจุบันได้ทำการสอนวิชาภูมิปัญญาการต้องลาย ให้แก่นักเรียนโรงเรียน เทศบาลวัดศรีสุพรรณ และสอนให้กับผู้ที่สนใจ โดยตั้งกลุ่มชื่อว่า “กลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์” ตั้งอยู่ที่ ถนนวิวัลาย ตำบลห้วยยา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานที่ในการผลิตผลิตภัณฑ์ และเป็น สถานที่ที่ศึกษาเรียนรู้ศิลปะการคูณ โลหะที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

1.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มคุณดิเรก สิทธิการ

ในการสร้างความสำเร็จให้กับธุรกิจของผู้ประกอบการคือ การจัดการ ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่มอย่างมีกระบวนการ ซึ่งวิธีการบริหารงานนั้นย่อมเป็นไปตาม ผู้ประกอบการที่เป็นผู้กำหนดแนวทางในการนำกลุ่มเข้าสู่ธุรกิจชุมชน ซึ่งการบริหารจัดการธุรกิจ ชุมชนของกลุ่มประกอบไปด้วย

1.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

ในการจัดโครงสร้างของผู้ประกอบการนั้น มีการดำเนินการบริหารกลุ่ม โดยการ แบ่งหน้าที่การทำงานจากโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งทางกลุ่มของคุณดิเรก คือ “กลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์” ได้มีการจัดโครงสร้างกลุ่ม ดังนี้

จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์

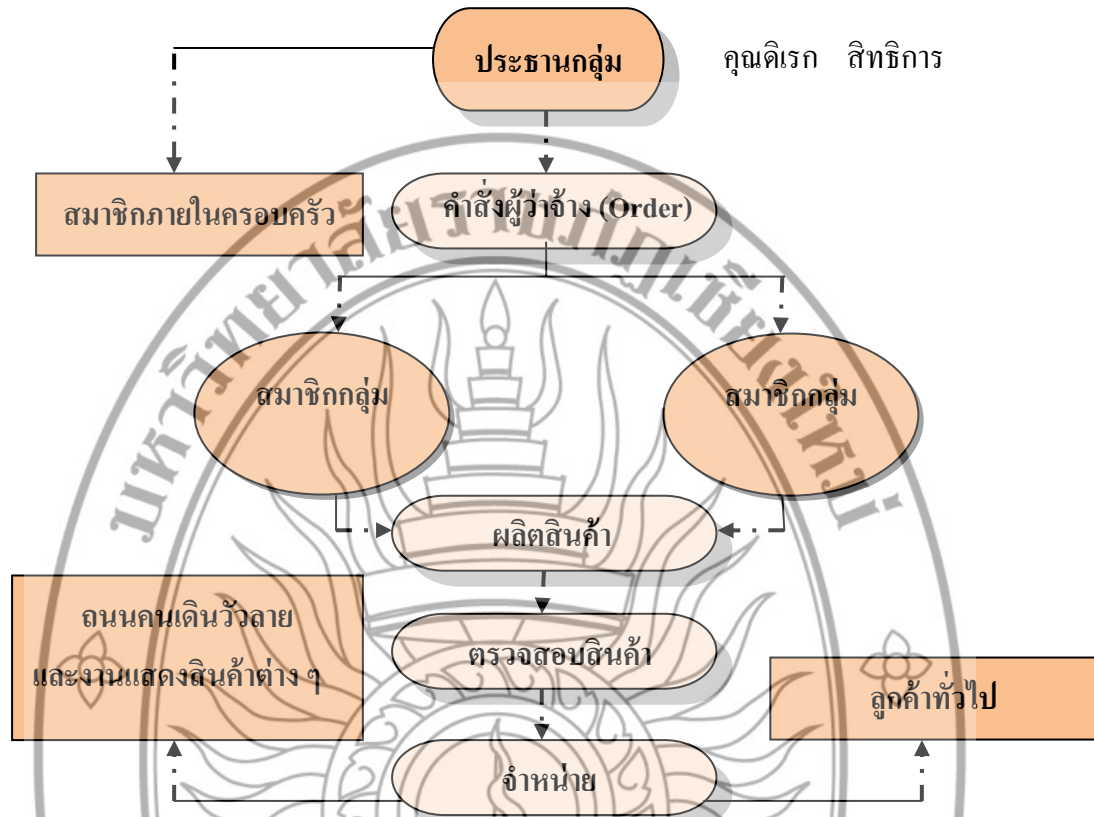
ประเภทสมาชิกกลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการ (คุณดิเรก สิทธิการ)	1
สมาชิกภายในครอบครัวของผู้ประกอบการ	2
สมาชิกภายในชุมชนวิวัลาย	9
รวม	12

ตารางที่ 5.1 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์

ที่มา : ดิเรก สิทธิการ, 2553, มกราคม 10

เนื่องจากกลุ่มของผู้ประกอบการ เกิดจากการก่อตั้งของสมาชิกภายในชุมชน วิวัลาย สมาชิกภายในกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นลูกศิษย์ที่มาเรียน และเป็นสมาชิกในชุมชน ซึ่งแผนภูมิ โครงสร้างกลุ่มมีลักษณะดังแผนภูมิที่ 5.1 ดังนี้

โครงสร้างของกลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์

แผนภูมิที่ 5.1 โครงสร้างของกลุ่มฮ่วมเขียนศิลป์

จากแผนภูมิที่ 5.1 จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มนั้น มีความเท่าเทียม และเสมอภาคกัน เพียงแต่จะยกตำแหน่งประธานกลุ่มให้ คุณดิเรก สิทธิการ เป็นผู้ดูแลกลุ่ม เพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงานทั้งภายในและนอกกลุ่ม

1.4.2 การจัดการด้านการผลิต

การผลิตผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ ได้ผลิต เครื่องเงินตกแต่ง (ในการผลิต 1 ครั้ง ใช้เวลา ประมาณ 4-5 วัน ตามขนาดของงาน ได้จำนวน 1 ชิ้น จำหน่ายในราคาสินค้า 500-600 บาท) กรอบรูปเงิน (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลา 1 วัน ได้จำนวน 1 ชิ้น จำหน่ายในราคา 300-400 บาท) ในการผลิตแต่ละครั้ง โดยทั่วไปทางกลุ่มจะเลือกสรรวัตถุดิบ เช่น ทองคำ (แสนต่อ 1 กิโลกรัม ชื้อจากร้านทองช้างดาว) เงิน (440 บาทต่อ 1 บาท ชื้อจากร้านทองช้างดาว) อลูมิเนียม (1,500 บาทต่อ 1 แผ่น ชื้อจากร้านธนบุรี อลูมิเนียม) ทองแดง (1,500 บาทต่อ 1 แผ่น สั่งมาจาก กรุงเทพฯ) ทองเหลือง (1,000 บาทต่อ 1 แผ่นสั่งมาจากกรุงเทพฯ) นิคเกิล (7,000 -8,000 บาทต่อ 1 แผ่นสั่งจากกรุงเทพฯ)

1.4.3 การจัดการด้านการตลาด

ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการได้รับการยอมรับจาก โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) การจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้นจะรับตามใบสั่ง และมีการจัดจำหน่ายอยู่ที่ถนนคนเดินวัวลาย รวมไปถึงการออกงานแสดงสินค้าตามกิจกรรมต่าง ๆ ของทางจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

2. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มนายสนิท พันธ์วงค์

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของกลุ่มนายสนิท จะกล่าวถึงประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

2.1 ประวัติของผู้ประกอบการกลุ่มนายสนิท พันธ์วงค์

ผู้ประกอบการ คือ คุณสนิท พันธ์วงค์ อยู่บ้านเลขที่ 67/1 ซอย 1 ถนนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อายุ 47 ปี จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีสมาชิกภายในครอบครัว 5 คน รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน

2.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของกลุ่มนายสนิท พันธ์วงค์

การประกอบธุรกิจของกลุ่มได้ดำเนินกิจการมาตั้งแต่รุ่นคุณพ่อคุณแม่ของผู้ประกอบการเอง โดยตัวคุณสนิทเอง ก็ได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานมาจากคุณพ่อคุณแม่ จากประสบการณ์ที่ได้รับมาทำให้คุณสนิทได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมา คือ กลุ่มนายสนิท พันธ์วงค์ ซึ่งทางกลุ่มได้จัดตั้งกลุ่มสำหรับการผลิตงานแผ่นโลหะตอกลายมังกรและหงส์ เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

2.3 สถานที่ในการประกอบธุรกิจชุมชนของกลุ่มนายสนิท พันธ์วงค์

กลุ่มนายสนิท พันธ์วงค์ มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้ว 20 ปี โดยมีแหล่งผลิตสินค้าตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 129/132 หมู่ที่ 2 หมู่บ้านเชียงใหม่วิลล่า 1 ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเริ่มผลิตมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2550 สาเหตุที่ตั้งของแหล่งผลิตที่บ้าน เพราะว่าสะดวกในการจัดสรรวัสดุและวัตถุดิบในการผลิตสินค้า สะดวกในการขนส่งสินค้า ไม่ต้องเสียค่าเช่าที่เป็นของตนเอง และเป็นแหล่งแรงงานด้วย

2.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มนายสนิท พันธ์วงค์

การจัดการบริหารธุรกิจชุมชนในระบบเศรษฐกิจพอเพียงของทางกลุ่ม ผู้ประกอบการจะดำเนินการบริหารเพียงผู้เดียว เพราะเป็นผู้ค้ารายเดียว โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาในลักษณะการจัดโครงสร้างกลุ่มที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

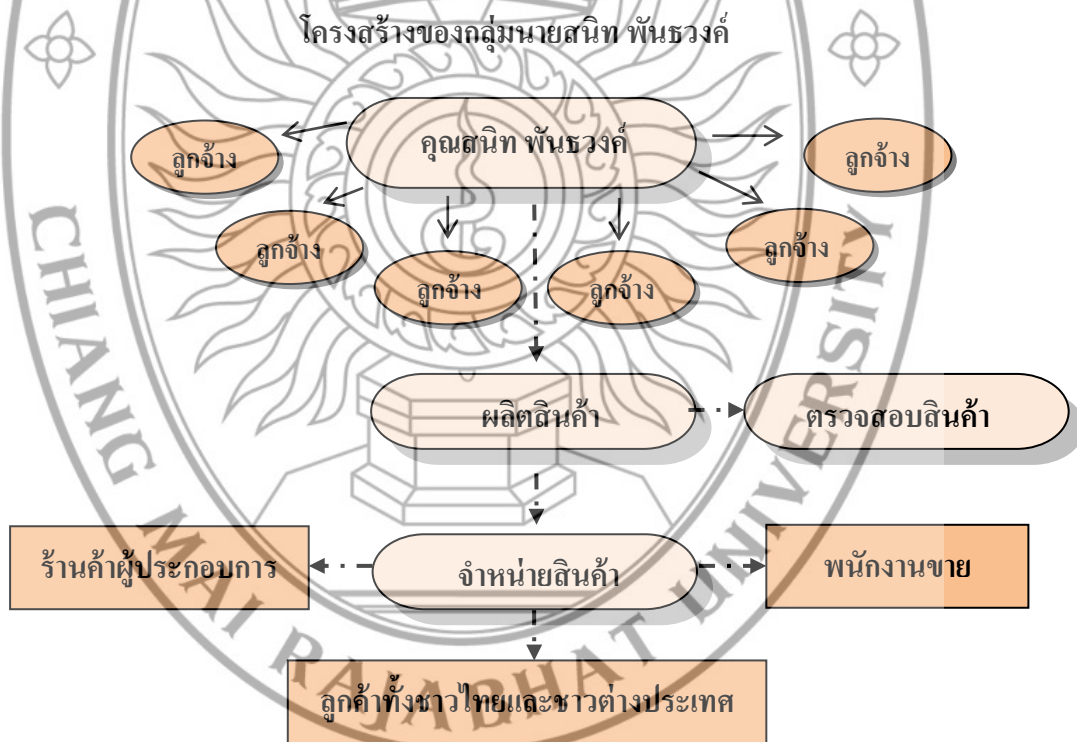
จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ประกอบการ ทำให้ทราบถึงการแบ่งหน้าที่ในการบริหารจัดการการผลิตสินค้า ดังนี้

จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มนายสนิท พันธวงศ์

ประเภทสมาชิกกลุ่มนายสนิท พันธวงศ์	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการกลุ่มนายสนิท พันธวงศ์	1
สมาชิกภายในกลุ่มนายสนิท พันธวงศ์ (ลูกจ้าง)	6
พนักงานขาย	1
รวม	8

ตารางที่ 5.2 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มนายสนิท พันธวงศ์

ที่มา : สนิท พันธวงศ์, 2553, มกราคม 10

แผนภูมิที่ 5.2 โครงสร้างของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ

จากแผนภูมิที่ 5.2 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของกลุ่มเป็นแบบแนวนอน ซึ่งมีระบบการแจกแจงงานตามจำนวนของลูกจ้างภายในกลุ่ม ซึ่งเหมาะสำหรับกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีระบบการทำงานที่ไม่ซับซ้อน ทำให้การประสานงานภายในกลุ่มสะดวกและรวดเร็วขึ้น โดยการจำหน่ายสินค้าจะใช้ร้านค้าของผู้ประกอบการและพนักงานขาย ช่วยในการกระจายสินค้าไปยังกลุ่มลูกค้า

2.4.2 การจัดการด้านการผลิต

ในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มนั้น ทางกลุ่มได้มีการแบ่งกระบวนการในการผลิตออกเป็น การเลือกซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ (แผ่นโลหะ ราคาประมาณ 1,350 บาทต่อแผ่น และขี้เหล็ก) การผลิตสินค้าจะผลิตตามแบบที่ทางกลุ่มมีการคิดค้นเองทั้งหมด การทำงานจะทำทั้งที่บ้านและที่ร้านของผู้ประกอบการเอง ปัจจุบันทางกลุ่มได้ผลิตสินค้า คือ แผ่นโลหะตกถลาย มังกรและหงส์ ส่วนกลวิธีในการผลิต คือ ขั้นแรกจะนำแผ่น โลหะมาตัดตามขนาดที่ต้องการ จากนั้นก็วางลายตามแบบ แล้วก็ตอกแผ่นให้เป็นรอยนูนขึ้นมาตามแบบที่วาด จากนั้นตีมันชั้นให้ละลายเพื่อที่จะนำมาใส่ในแผ่นที่ขึ้นรูปไว้ แล้วคว่ำลงกับแทนไม้ และรองด้วยแผ่นพลาสติก ยึดด้วยตะปู หลังจากนั้นก็จะทำการมือตอกจนเสร็จ (ใช้เวลาประมาณ 5 วันต่อ 1 ชิ้น ต้นทุนสินค้าประมาณ 3,200 บาท และจำหน่ายในราคา 8,000 บาทต่อชิ้น) ปัจจุบันผู้ประกอบการยังมีสินค้าใหม่คือ นาฬิกา 12 ราศี

2.4.3 การจัดการด้านการตลาด

สินค้าเน้นการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยมีการตรวจสอบสินค้าก่อนการจำหน่ายให้ลูกค้า โดยผู้ประกอบการจะดูการขัดเงาว่าขึ้นเงาเท่าที่ควรหรือไม่ และตรงไหนขึ้นรูปไม่ได้สักส่วนบ้าง ลงสีสวยตามที่ต้องการหรือไม่ และกรอบรูปควรเป็นสีอะไร เมื่อเรียบร้อยแล้วถึงนำออกจำหน่ายให้ลูกค้า ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งจะซื้อไปเป็นของฝากหรือตลกแต่งบ้านด้วย สินค้าของทางกลุ่มได้รับการยอมรับคุณภาพจากหน่วยงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในการจำหน่ายสินค้านั้น ผู้ประกอบการมีร้านเป็นของตนเองอยู่ 2 แห่ง แห่งหนึ่งจะตั้งอยู่ที่ถนนวิบูลย์ และอีกแห่งหนึ่งได้มีการจ้างพนักงานขายประจำอยู่ที่ร้าน ร้านจะตั้งอยู่ที่บ้านถวาย (ร้านทองฝั่งคลอง) ในการจ่ายค่าตอบแทนนั้น จะจ่ายในพนักงานเป็นรายวัน โดยมีการจ่ายค่าอาหาร และค่าน้ำมันรถให้ด้วย

3. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มหัตถศิลป์ด้านนาฬิกาสุวรรณ

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของกลุ่มหัตถศิลป์ด้านนาฬิกาสุวรรณ จะกล่าวถึง ประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

3.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

คุณมณฑกานต์ ดันทรรัตน์ อยู่บ้านเลขที่ 9/4 ซอย 2 ถนนวิบูลย์ ตำบลห้วยยา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ อายุ 43 ปี การศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมราช มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 6 คน รายได้หลักของครอบครัวมาจาก งานสลักคุณโลหะ

(เป็นช่างบุคนโลหะ) มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 8,000-10,000 บาท ผู้ประกอบการมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้ว 10 ปี โดยเป็นสมาชิกใน “กลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ”

3.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ

จุดเริ่มต้นของการประกอบธุรกิจของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ เกิดจากความเสื่อมถอยของภูมิปัญญาท้องถิ่นของหัตถกรรมเครื่องเงินวัลาย อันเป็นมรดกที่สืบทอดมาจากรบรรพบุรุษมากกว่า 200 ปี ทำให้ผู้ประกอบการได้หันตัวเองมาทำงานบุคนโลหะแทน เพราะอะลูมิเนียมและทองแดงที่เป็นวัตถุดิบมีราคาถูกกว่าเงินมาก และตอนนี้งานบุคนโลหะก็เป็นที่ยอมรับของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติด้วย

ภาพที่ 5.2 คุณมณฑาทกานต์ ต้นทรัพย์และผลิตภัณฑ์

3.3 สถานที่ประกอบกิจการชุมชนของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ

กลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ ตั้งอยู่เลขที่ 100 ถนนวัลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สถานที่ประกอบการเป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชน และทางกลุ่มยังได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์จำหน่ายผลิตชุมชน: ในรูปแบบของสหกรณ์” ภายในวัดศรีสุพรรณด้วย เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง

3.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ

ในการสร้างความสำเร็จให้กับกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณคือ การจัดการในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่มอย่างมีกระบวนการ ซึ่งวิธีการบริหารงานนั้นย่อมเป็นไปตามผู้ประกอบการที่เป็นผู้กำหนดแนวทางในการนำกลุ่มเข้าสู่ธุรกิจชุมชน ซึ่งการบริหารดังกล่าวประกอบไปด้วย

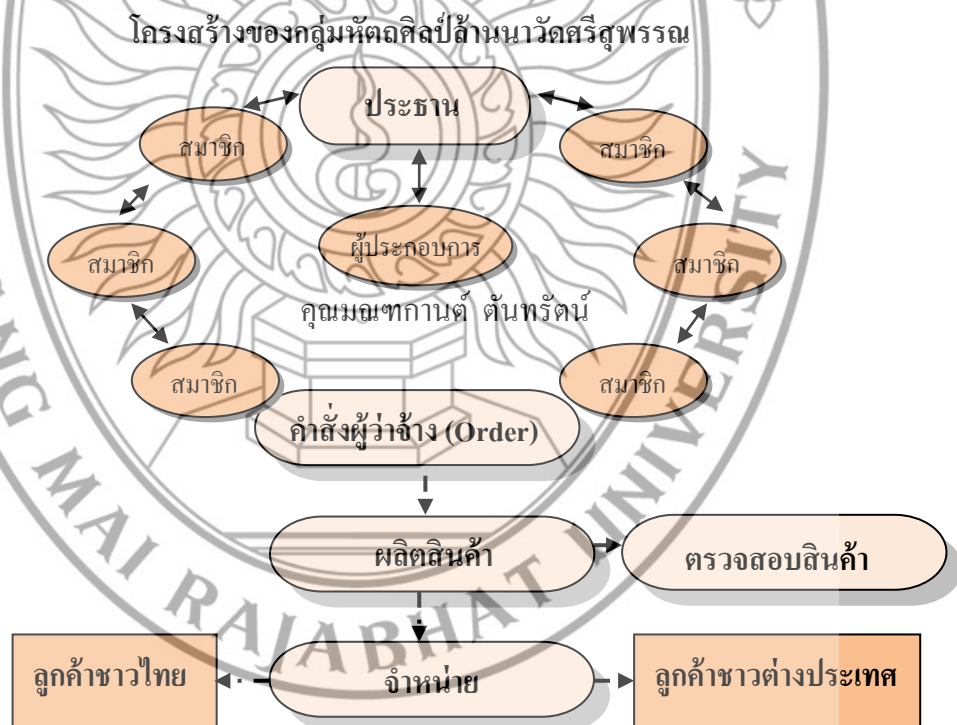
3.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

เมื่อก้าวถึงโครงสร้างองค์กรของคุณมณฑกานต์ ดันท์รัตน์ ทำให้ทราบว่า ผู้ประกอบการได้ดำเนินการผลิตร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ ซึ่งทางคุณมณฑกานต์ ดันท์รัตน์ ได้มีการจัดโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ

ประเภทสมาชิกกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ	1
สมาชิกภายในชุมชนวัดศรีสุพรรณ	12
รวม	13

ตารางที่ 5.3 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ
ที่มา : มณฑกานต์ ดันท์รัตน์, 2553, มกราคม 11

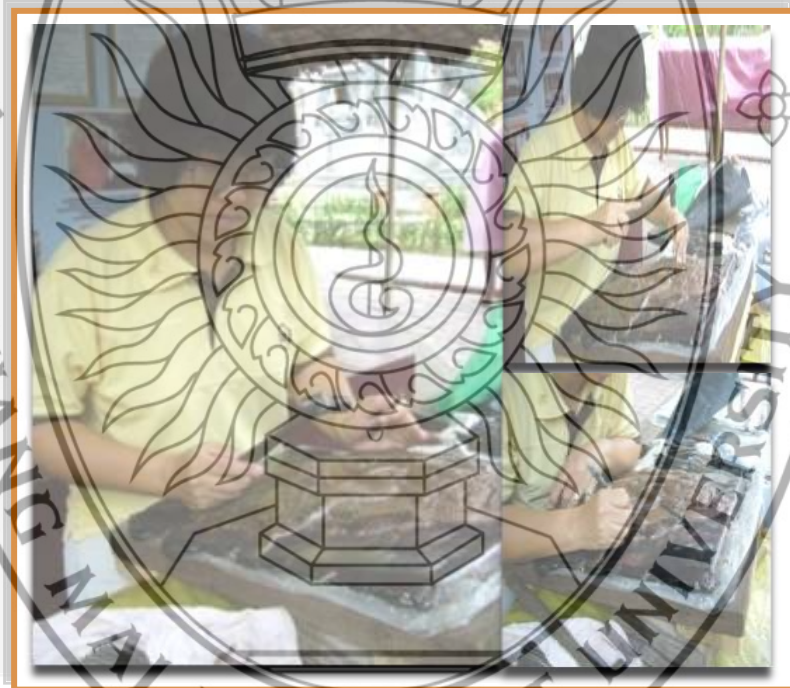
แผนภูมิที่ 5.3 โครงสร้างของกลุ่มหัตถศิลป์ล้านนาวัดศรีสุพรรณ

จากแผนภูมิที่ 5.3 จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มนั้น มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทุกคน ซึ่งในการทำงานนั้นประธานกลุ่มจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่

ในการประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ ตลอดจนทำหน้าที่ในการแบ่งงานให้กับสมาชิกภายในกลุ่มทุก ๆ คนอย่างเท่ากันหรือตามความสามารถของสมาชิก

3.4.2 การจัดการด้านการผลิต

เนื่องจากคุณสมบัติของกานต์ ต้นรัชนี ได้ดำเนินการผลิตแต่เพียงผู้เดียว ในการผลิตสินค้า ผู้ประกอบการจะจัดหาวัตถุดิบเอง โดยซื้อจากร้านขายอะลูมิเนียมและโลหะ ส่วนเงินจะซื้อจากร้านขายทอง (การจัดซื้อวัตถุดิบจะซื้อเมื่อมีลูกค้ามาสั่งสินค้า เพราะถ้าเก็บไว้จะทำให้เกิดความเสียหาย) ปัจจุบันผู้ประกอบการได้สินค้า คือ การบุดุนทองแดงรูปพระพิฆเนศ (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลา 10 วัน ได้จำนวนสินค้า 1 ชิ้น ซึ่งจำหน่ายในราคาสินค้า 8,000 บาท) ในดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการเคยได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ คือ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันผู้ประกอบการได้ประสบปัญหาในเรื่องของสุขภาพของตนเอง ในการนั่งทำงานนาน ๆ และการใช้สายตามากเกินไป

ภาพที่ 5.3 ขั้นตอนการบุดุนทองแดงรูปพระพิฆเนศ

3.4.3 การจัดการด้านการตลาด

เนื่องจากทางกลุ่มของผู้ประกอบการมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดแสดงสินค้าในงานมหกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้า เช่น การทำใบปลิวและแผ่นพับ การตั้งโชว์สินค้าภายในวัดศรีสุพรรณ และการถ่ายทำรายการทางโทรทัศน์ของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

4. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของคุณดวงใจ จะกล่าวถึงประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

4.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

คุณดวงใจ ปัญญาวงศ์ อายุ 45 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 21/1 ถนนวิวาลัย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 4 คน มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาท ปัจจุบันผู้ประกอบการเป็นสมาชิกภายในกลุ่ม ส่อมเขียนศิลป์ มีประสบการณ์ในการทำมาแล้ว 10 ปี ดังภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4 คุณดวงใจ ปัญญาวงศ์ และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

4.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

การผลิตหัตถกรรมงานโลหะของผู้ประกอบการนั้น จากการสอบถามผู้ประกอบการพบว่า ได้ฝึกการงานโลหะโดยเป็นลูกมือของบิดามารดาตั้งแต่สมัยยังเด็ก และปัจจุบันผู้ประกอบการก็ได้เป็นผู้สืบทอดงานโลหะจากบรรพบุรุษเพื่อจะสืบทอดให้คนรุ่นหลังต่อไป

4.3 สถานที่ในการประกอบการธุรกิจชุมชนของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

สถานที่ตั้งในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ จะตั้งอยู่ที่ถนนวิวาลัย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะของสถานที่ประกอบการเป็นศูนย์การเรียนรู้ แต่จะมีข้อเสียในการจัดตั้งคือ สถานที่ประกอบการจะตั้งอยู่ในซอยลึกและไกล ทำให้ลูกค้าไม่ยอมหรือไม่กล้าเข้าไป

4.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

ในการสร้างความสำเร็จให้กับกลุ่มนั้น คุณดวงใจมีการจัดการในการบริหารธุรกิจชุมชนอย่างมีกระบวนการ ซึ่งวิธีการบริหารงานนั้นย่อมเป็นไปตามผู้ประกอบการที่เป็นผู้กำหนด

แนวทางในการนำกลุ่มเข้าสู่ธุรกิจชุมชน ซึ่งการบริหารดังกล่าวสอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ประกอบไปด้วยดังนี้

4.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

ในการทำงานต่าง ๆ ย่อมมีการดำเนินการบริหารเพื่อให้ได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้น สำหรับคุณดวงใจได้มีการจัดโครงสร้างองค์กร ให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

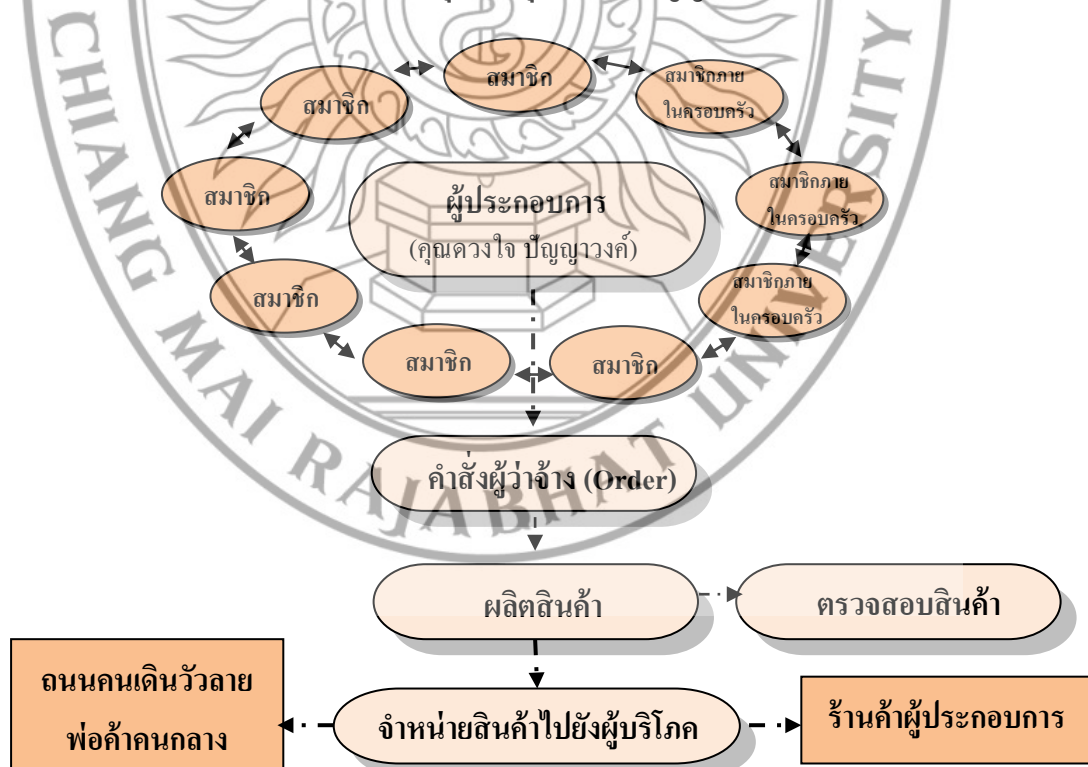
จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

ประเภทสมาชิกกลุ่มของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการ (คุณดวงใจ ปัญญาวงศ์)	1
สมาชิกภายในครอบครัวของผู้ประกอบการ	3
สมาชิกภายในชุมชน	6
รวม	10

ตารางที่ 5.4 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

ที่มา : ดวงใจ ปัญญาวงศ์, 2553, มกราคม 11

โครงสร้างกลุ่มของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

แผนภูมิที่ 5.4 โครงสร้างกลุ่มของคุณดวงใจ ปัญญาวงศ์

จากแผนภูมิที่ 5.4 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของกลุ่มผู้ประกอบการนั้น เป็นโครงสร้างที่ผู้ประกอบการประกอบอาชีพร่วมกับสมาชิกภายในครอบครัวและภายในชุมชน โดยจะมีพ่อค้าคนกลางเข้ามาช่วยในการกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภค

4.4.2 การจัดการด้านการผลิต

ผู้ประกอบการได้ผลิตสินค้าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตคือ สะดุ้ง ขึ้น ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ในการผลิตสินค้าแต่ละครั้งผู้ประกอบการจะมีการเลือกซื้อวัตถุดิบด้วยตนเอง ปัจจุบันผู้ประกอบการได้ผลิตสินค้าหลายชนิด เช่น ที่คั่นหนังสือ (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลา 20 นาที ได้จำนวนสินค้า 1 ชิ้น จำหน่ายในราคา 15 บาท) กรอบรูป (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลา 1 วัน ได้จำนวนสินค้า 1 ชิ้น จำหน่ายในราคา 300 บาท) จานรองแก้ว (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลา 15 นาที ได้จำนวนสินค้า 1 ชิ้น จำหน่ายในราคา 30 บาท) และปิ่น (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ได้จำนวนสินค้า 12 ชิ้น จำหน่ายในราคา 200 บาท)

ในที่นี้ทางผู้วิจัยจะได้อธิบายถึงขั้นตอนการผลิต ปิ่น อย่างคร่าว ๆ วัตถุดิบที่ใช้คือ อลูมิเนียม ค้อน เหล็กแท่ง ขั้นตอนในการผลิต ขั้นแรกจะตัดแผ่นโลหะให้มีขนาดเท่ากับแบบที่ทำไว้แล้ว จากนั้นก็วาดแบบลงบนแผ่นเหล็ก แล้วใช้เหล็กและใช้ค้อนตีเดินสวดลายตามแบบ หลังจากทำแบบเสร็จก็ทำการตัดแต่ง ลงคำด้วยไฟ แล้วทาบด้วยน้ำยาลงคำ ขั้นสุดท้ายจะใช้ฝอยขัดชิ้นงานให้เงา ก็เป็นอันว่าเสร็จ ก่อนการจำหน่ายผู้ประกอบการก็จะมีการตรวจสอบสินค้าก่อนทุกครั้งเพื่อความพึงพอใจของลูกค้า

ภาพที่ 5.5 ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ

4.4.3 การจัดการด้านการตลาด

ในด้านของการตลาดทางกลุ่มของผู้ประกอบการ ได้มีการประชาสัมพันธ์สินค้าในถนนคนเดินวัวลาย ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการได้รับยอมรับคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนจากกระทรวงอุตสาหกรรม ในการจำหน่ายสินค้า ราคาที่ตั้งจะคำนวณจากผลผลิตและความยากง่ายของสินค้า แต่ไม่คิดรวมกับค่าขนส่ง ในการจัดจำหน่ายสินค้าผู้ประกอบการมีช่องทางในการจัดจำหน่าย 1 แห่ง มีร้านเป็นของตนเอง 2 แห่ง ปัจจุบันมีการจัดจำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่ายหรือพ่อค้าคนกลาง 2 คน โดยราคาสินค้าที่จำหน่ายให้ตัวแทนจำหน่ายเท่ากับราคาขายปกติ ซึ่งพ่อค้าคนกลางจะจัดจำหน่ายในราคาที่สูงขึ้น เมื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับตราสินค้าของผู้ประกอบการ พบว่ายังไม่มีตราสินค้า เนื่องจากทางผู้ประกอบการเองไม่มีความรู้ในเรื่องการสร้างตราสินค้า จึงมีความเห็นว่าจะยังไม่จำเป็น

ในด้านของการส่งเสริมการตลาดนั้น ผู้ประกอบการได้มีการคิดป้ายโฆษณา มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ลงนิตยสาร และโทรทัศน์ ทางผู้ประกอบการได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรของภาครัฐเข้ามาช่วยในด้านการจัดงบประมาณมาให้ ส่วนการส่งเสริมการขายนั้นได้มีการลดราคาให้กับผู้บริโภค จุดเด่นของสินค้าของผู้ประกอบการ คือ มีแบบและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร

5. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของคุณหทัยรัตน์ จะกล่าวถึงประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

5.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

คุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์ อยู่บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 1 ซอย 2(ก) ถนนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีสมาชิกภายในครอบครัวทั้งหมด 9 คน รายได้หลักของครอบครัวมาจากการรับจ้างและค้าขาย โดยมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 5,000 บาทต่อเดือน

5.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ทำให้ทราบว่า ผู้ประกอบการเริ่มประกอบธุรกิจตั้งแต่ พ.ศ.2544 จนมาถึงปัจจุบันก็เป็นเวลา 10 ปีแล้ว โดยทางผู้ประกอบการได้ผลิตเครื่องเงินมาก่อน จากนั้นก็เริ่มมีการพัฒนามาเป็นงานคุณสายสลักโลหะ ส่วนเทคนิคและวิธีการผลิตนั้นผู้ประกอบการเองได้รับการถ่ายทอดมาจากรุ่นคุณปู่คุณย่า จนมาถึงรุ่นของผู้ประกอบการเอง

5.3 สถานที่ในการประกอบการธุรกิจชุมชนของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

สถานที่ในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมงานโลหะของผู้ประกอบการจะเป็นสถานที่เช่า ตั้งอยู่ในชุมชนวัวลาย โดยผู้ประกอบการเป็นสมาชิกกลุ่มฮ่วมเฮียนศิลป์ ที่จัดตั้งร่วมกับคนในชุมชนวัวลาย

ภาพที่ 5.6 ผู้ประกอบการ คุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

5.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

ในด้านของการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการ คุณหทัยรัตน์ ได้มีการบริหารงานร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่มที่คุณหทัยรัตน์เข้าร่วม แต่การปฏิบัติงานนั้นคุณหทัยรัตน์จะทำงานร่วมกับสมาชิกภายในครอบครัวของตนเอง

5.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

การผลิตผลิตภัณฑ์งานคุณโลหะ เป็นการผลิตในชุมชน ตามรูปแบบอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ทำกันในครอบครัว ที่มีคุณหทัยรัตน์ เป็นผู้ประกอบการ โดยคณะผู้วิจัยได้จัดโครงสร้างกลุ่ม ดังนี้

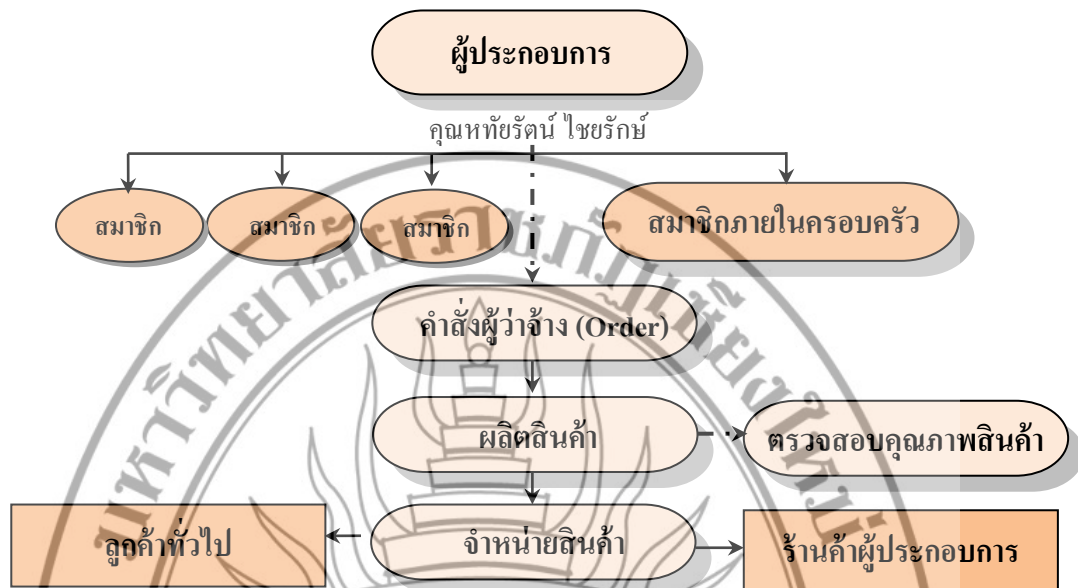
จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

ประเภทสมาชิกของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการ (คุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์)	1
สมาชิกภายในครอบครัวของผู้ประกอบการ	1
สมาชิกภายในชุมชน	8
รวม	10

ตารางที่ 5.5 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

ที่มา : หทัยรัตน์ ไชยรักษ์, 2553, มกราคม 13

โครงสร้างกลุ่มของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

แผนภูมิที่ 5.5 โครงสร้างกลุ่มของคุณหทัยรัตน์ ไชยรักษ์

จากแผนภูมิที่ 5.5 จะเห็นได้ว่า ในมุมมองของผู้ประกอบการ สามารถอธิบายการจัดโครงสร้างของกลุ่มว่ามีสมาชิกในการบริหารธุรกิจ 2 ส่วน ส่วนหนึ่งจะเป็นสมาชิกภายในชุมชน อีกส่วนหนึ่งจะเป็นสมาชิกภายในครอบครัวของผู้ประกอบการ เมื่อมีการผลิตสินค้าเสร็จแล้วก็จะมีการตรวจสอบสินค้าก่อนนำออกไปจัดจำหน่าย โดยการจัดจำหน่ายนั้นจะใช้ช่องทางในการจำหน่ายคือ ร้านค้าของผู้ประกอบการเอง

5.4.2 การจัดการด้านการผลิต

ในการผลิตสินค้าแต่ละครั้งผู้ประกอบการจะมีการเลือกซื้อวัตถุดิบด้วยตนเอง การผลิตส่วนใหญ่จะผลิตตามใบสั่งของลูกค้า หรือทำตามแบบที่ลูกค้านำมาให้ วัตถุดิบหลักก็จะเป็นอนุภูมิภาค ส่วนอุปกรณ์อื่น ๆ ก็จะซื้อจากร้านค้าทั่วไป ส่วนในด้านการผลิตนั้นผู้ประกอบการจะเป็นผู้ผลิตเอง ปัจจุบันผู้ประกอบการได้ผลิตสินค้าหลายชนิด คือ ของที่ระลึก (ในการผลิตแต่ละครั้งใช้เวลา ประมาณ 1 เดือนตามขนาดของชิ้นงาน ได้จำนวน 10 ชิ้น จำหน่ายในราคา 10 บาท ขึ้นไป) ของตกแต่งภายใน (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ได้จำนวน 1 ชิ้น จำหน่ายในราคา 10,000 บาท) ของใช้ในครัวเรือน (ในการผลิตแต่ละครั้ง ใช้เวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์ ได้จำนวน 10 ชิ้น ราคาจำหน่ายจะขึ้นอยู่กับน้ำหนักของสินค้า)

5.4.3 การจัดการด้านการตลาด

ในส่วนของการตลาดทางคุณหทัยรัตน์ ได้มีการประชาสัมพันธ์สินค้าโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์คือ แผ่นพับ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ลงเว็บไซต์ของ สล่าคนเมือง

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการได้รับยอมรับคุณภาพ คือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ในการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการจะนำไปวางขายภายในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ราคาที่ตั้ง จะคำนวณจากขนาดและตลาดขายของสินค้า โดยพิจารณาจากคุณภาพของผู้ซื้อและผู้ขาย หากลูกค้า ต้องการบริการส่งของไปยังลูกค้าก็จะมีกรร่วมราคาค่าขนส่ง ในการจัดจำหน่ายสินค้า ผู้ประกอบการมีช่องทางในการจัดจำหน่าย 5 แห่ง มีร้านเป็นของตนเอง 5 แห่ง เมื่อสัมภาษณ์ เกี่ยวกับตราสินค้าของผู้ประกอบการ พบว่ายังไม่มีตราสินค้า เนื่องจากทางผู้ประกอบการเอง ไม่มีความรู้ในเรื่องการสร้างตราสินค้า จึงมีความเห็นว่าจะไม่จำเป็น แต่ผู้ประกอบการมีการจัดทำ บรรจุภัณฑ์แบบง่าย ที่ทำขึ้นมาเอง เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า

6. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณสุพรรณ สิทธิการ

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของคุณสุพรรณ จะกล่าวถึงประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

6.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

คุณสุพรรณ สิทธิการ อายุ 55 ปี อยู่บ้านเลขที่ 27/1/2 ถนนวิบูลย์ ตำบลห้วยยา อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 3 คน รายได้หลักของครอบครัวคือ ทำเครื่องเงินและงานโลหะ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท

ภาพที่ 5.7 ผู้ประกอบการและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

โดยนักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

6.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของคุณสุพรรณ สิทธิการ

คุณสุพรรณ กล่าวว่า ก่อนที่คุณสุพรรณจะมาประกอบอาชีพนี้ คุณสุพรรณได้ทำเครื่องเงินมาก่อน ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณพ่อ คุณแม่ของคุณสุพรรณเอง โดยคุณสุพรรณได้เริ่มประกอบอาชีพในปี พ.ศ. 2544 และมีชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มฮ่อมเขียนศิลป์”

6.3 สถานที่ประกอบกิจการธุรกิจชุมชนของคุณสุพรรณ สิทธิการ

คุณสุพรรณใช้สถานที่บ้านในการผลิตสินค้า ตั้งอยู่ที่ถนนวัวลาย ซึ่งมีการแบ่งสัดส่วนในการใช้พื้นที่ในการบริหารจัดการธุรกิจอย่างลงตัว และชัดเจน

6.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มคุณสุพรรณ สิทธิการ

ในด้านของการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการ คุณสุพรรณได้มีการบริหารงานร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่มที่คุณสุพรรณเข้าร่วม แต่การปฏิบัติงานนั้น คุณสุพรรณจะทำงานร่วมกับสมาชิกภายในครอบครัวของตนเอง ในด้านการจัดการเกี่ยวกับธุรกิจชุมชนของคุณสุพรรณนั้น ได้มีกลยุทธ์ในการบริหารงานดังนี้

6.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

จากการสัมภาษณ์คุณสุพรรณ ทำให้ทราบว่า ผู้ประกอบการเป็นสมาชิกกลุ่มฮ่อมเขียนศิลป์ มีการบริหารงานร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่มสมาชิกภายในชุมชนและสมาชิกภายในครอบครัว ซึ่งสามารถจัดโครงสร้างของกลุ่มได้ดังนี้

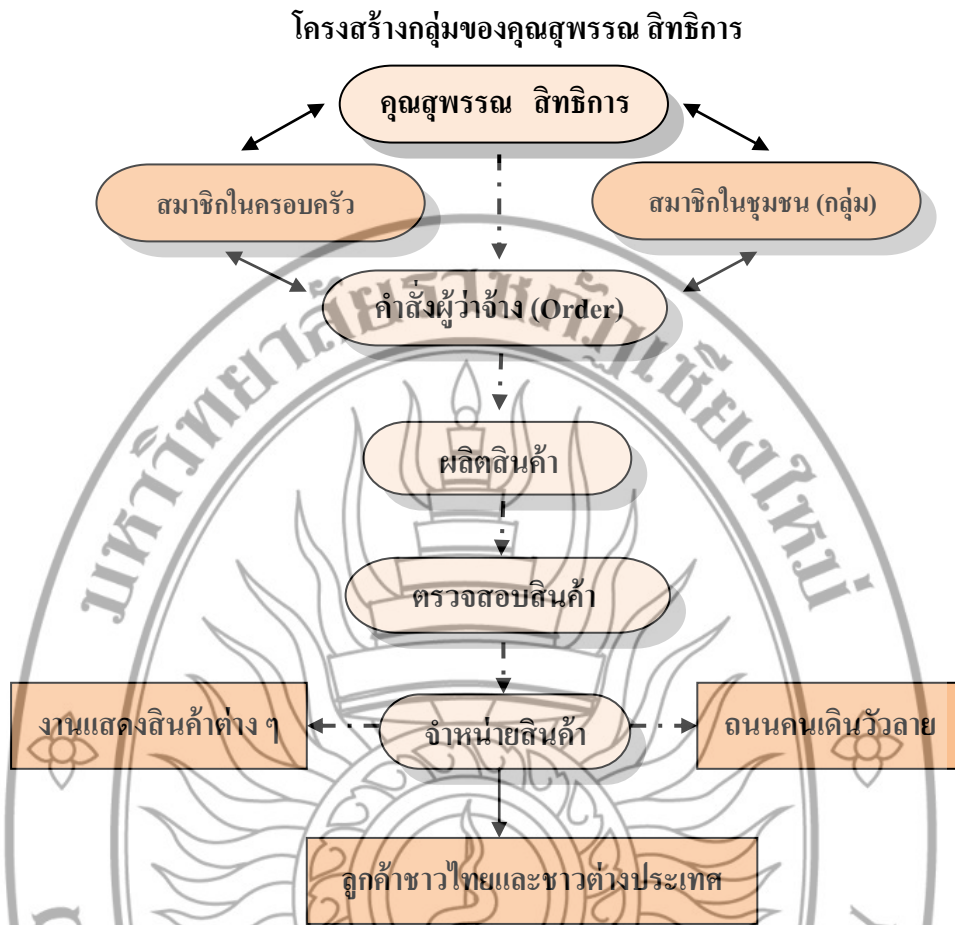
จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสุพรรณ สิทธิการ

ประเภทสมาชิกกลุ่มของคุณสุพรรณ สิทธิการ	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการ(คุณสุพรรณ สิทธิการ)	1
สมาชิกภายในครอบครัวของผู้ประกอบการ	2
สมาชิกภายในชุมชนวัวลาย	9
รวม	12

ตารางที่ 5.6 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสุพรรณ สิทธิการ

ที่มา : สุพรรณ สิทธิการ, 2553, มกราคม 13

จากตารางที่ 5.6 จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการจะรับงานการผลิตผลิตภัณฑ์มาทำที่บ้าน โดยจะมีสมาชิกภายในชุมชนและสมาชิกภายในครอบครัวเข้ามาช่วยในกระบวนการผลิต ซึ่งสามารถจัดโครงสร้างของกลุ่มได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 5.6 โครงสร้างกลุ่มของคุณสุพรรณ สิทธิการ

จากแผนภูมิที่ 5.6 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของกลุ่มคุณสุพรรณ สมาชิกภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์แบบมิตรสหาย ทำให้การบริหารงานร่วมกันของกลุ่มไม่มีข้อกำหนดเกณฑ์ที่เคร่งครัดมากนัก แต่จะเป็นแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกันมากกว่า ซึ่งในการจำหน่ายสินค้าไปยังผู้บริโภคนั้น ผู้ประการจะนำสินค้าไปจัดแสดงตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ที่ทางจังหวัดจัดขึ้นหรืองานสลา และถนนคนเดินวัวลาย

ภาพที่ 5.8 ผลิตภัณฑ์ของคุณสุพรรณ สิทธิการ

6.4.2 การจัดการด้านการผลิต

ในด้านการผลิตจากการสัมภาษณ์ของคุณสุพรรณ ทำให้ทราบว่าคุณสุพรรณ เริ่มผลิตงานตกแต่ง (เมื่อ พ.ศ. 2544) แผนภาพ (ปี พ.ศ. 2544) รูปเหมือน (ปี พ.ศ. 2544) กรอบรูป (ปี พ.ศ. 2546) เครื่องประดับ (ปี พ.ศ. 2550) โดยมีการเลือกซื้อวัตถุดิบคือ ทองคำ ราคา 100,000 ต่อ 1 กิโลกรัม (ซื้อจากร้านทองช้างดาว) เงิน ราคา 440 บาทต่อ 1บาท (ซื้อจากร้านทองช้างดาว) อลูมิเนียม ราคา 1,500 บาทต่อ 1 แผ่น (ซื้อจากร้านธนบุรี) อะลูมิเนียม, ทองแดง ราคา 1,500 บาทต่อ 1 แผ่น (สั่งมาจากกรุงเทพฯ) ทองเหลือง ราคา 1,000 บาทต่อ 1 แผ่น (สั่งมาจากกรุงเทพฯ) นิกเกิล ราคา 7,000-8,000 บาทต่อแผ่น (สั่งมาจากกรุงเทพฯ) ในการผลิตแต่ละครั้งจะใช้เวลาต่างกันขึ้นอยู่กับขนาด และความยากง่ายของลวดลายและแบบ

6.4.3 การจัดการด้านการตลาด

ผลิตภัณฑ์ของคุณสุพรรณ ได้รับการยอมรับจาก โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งในการจัดจำหน่ายสินค้านั้น ผู้ประกอบการจะนำสินค้าไปจัดแสดงสินค้าในงานสัปดาห์ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามใบสั่งของผู้ว่าจ้าง รวมไปถึงการจำหน่ายอยู่ที่ถนนคนเดิน วัวลาย และการออกงานแสดงสินค้าตามกิจกรรมต่างๆ ของทางจังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

7. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณวัฒนา เรือนศรี

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของคุณวัฒนา จะกล่าวถึงประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

7.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ คือ คุณวัฒนา เรือนศรี อยู่บ้านเลขที่ 47 ซอยนันทาราม ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อายุ 26 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน 6 ปี 8 เดือน เป็นสมาชิกใน “กลุ่มอ้อมเขียนศิลป์” มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน รายได้หลักของครอบครัว คือ มาจากคุณพ่อและคุณแม่ มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 6,000-10,000 บาท

7.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของคุณวัฒนา เรือนศรี

จากการสัมภาษณ์คุณวัฒนา ผู้ประกอบการทำให้ทราบว่า เดิมทีคุณวัฒนาได้ฝึกทำงานคุณโลหะจากอาจารย์ รุ่นพี่และเพื่อนร่วมงาน คุณวัฒนาได้เริ่มผลิตลายเป่า (เมื่อปี พ.ศ.2548 ตั้งแต่เดือนมกราคม-เมษายน) ลายนูนต่ำ (เมื่อปี พ.ศ. 2549 เดือนมกราคม-เมษายน) ลายนูนสูง (เมื่อปี พ.ศ. 2549 เดือนเมษายน-พฤษภาคม) จนมาถึงปัจจุบันคุณวัฒนา ก็ได้มีการพัฒนาฝีมือของตนเองมาตลอดจนเกิดความชำนาญ และสามารถถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจงานคุณโลหะได้

7.3 สถานที่ในประกอบการธุรกิจชุมชนของคุณวัฒนา เรือนศรี

ตั้งอยู่ในชุมชนวัวลาย ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เนื่องด้วยการทำงานคุณโลหะเป็นสิ่งที่คุณวัฒนารัก และได้รับการถ่ายทอดจากอาจารย์ รวมถึงถึงรุ่นพี่และเพื่อนร่วมงานการทำงานจะทำร่วมกันเป็นกลุ่มและจะทำตั้งแต่เช้าจนถึงเย็น

ภาพที่ 5.9 ผู้ประกอบการและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

โดยนักศึกษาศาखाวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

7.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มคุณวัฒนา เรือนศรี

ในด้านการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของคุณวัฒนา จากการสัมภาษณ์ ทำให้เข้าใจในรูปแบบการบริหารงานดังนี้

7.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

เมื่อกล่าวถึงโครงสร้างกลุ่มของคุณวัฒนา ทำให้ทราบถึงการแบ่งหน้าที่การทำงานจากโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งได้มีการจัดโครงสร้างกลุ่ม ดังนี้

จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณวัฒนา เรือนศรี

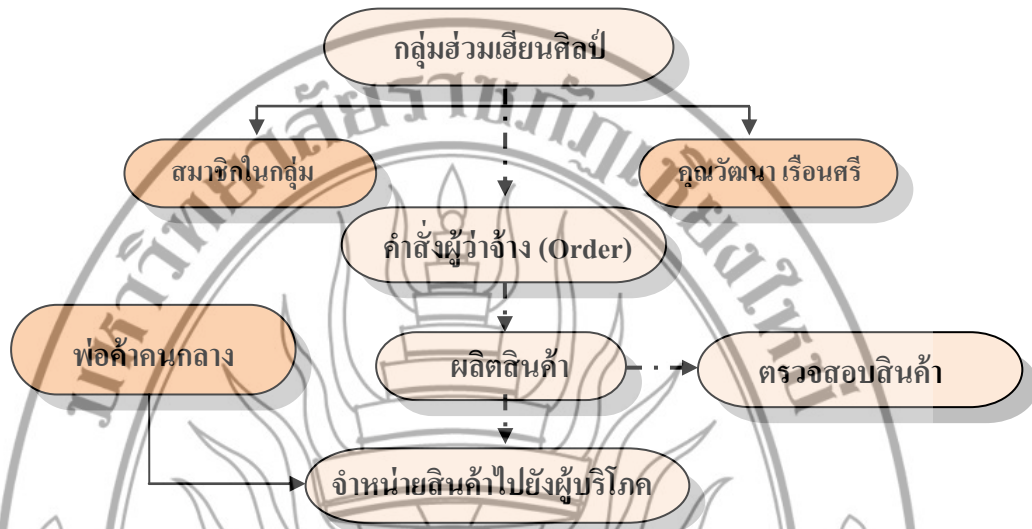
ประเภทสมาชิกกลุ่มของคุณวัฒนา เรือนศรี	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการ (คุณวัฒนา เรือนศรี)	1
สมาชิกภายในชุมชน	9
ตัวแทนจำหน่าย (พ่อค้าคนกลาง)	3
รวม	13

ตารางที่ 5.7 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณวัฒนา เรือนศรี

ที่มา : วัฒนา เรือนศรี, 2553, มกราคม 14

จากข้อมูลจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณวัฒนา ทางผู้วิจัยสามารถแจกแจงเป็นแผนภูมิที่ 5.7 ดังนี้

โครงสร้างกลุ่มของคุณวัฒนา เรือนศรี

แผนภูมิที่ 5.7 โครงสร้างกลุ่มของคุณวัฒนา เรือนศรี

จากแผนภูมิที่ 5.7 จะเห็นได้ว่าโครงสร้างกลุ่มของคุณวัฒนา เป็นโครงสร้างที่มีการบริหารจัดการร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่ให้การทำงานในสัดส่วนที่เท่า ๆ กันหรือตามความสามารถของแต่ละคน ในการกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภคนั้นจะมีตัวแทนจำหน่ายเข้ามาช่วยด้วย

7.4.2 การจัดการด้านการผลิต

ในการผลิตสินค้าทางคุณวัฒนาได้แบ่งกระบวนการผลิตออกเป็น การเลือกวัตถุดิบ ได้แก่ อลูมิเนียมเบอร์ 20 ราคา 1,250 บาทต่อ 1 แผ่น (ซื้อจากร้านธนบุรีและกฤษฎิ หนองหอย) เงิน 450 บาทต่อ 1 แผ่น ซื้อจากร้านทองทั่วไป แฉว้ววาย, ทองแดง 22,000 บาท ต่อ 1 แผ่น (ซื้อจากร้านกฤษฎิหนองหอย) ทองเหลือง 12,000 บาทต่อ 1 แผ่น (ซื้อจากร้านเครื่องเงิน ชาวเขา) การซื้อจะซื้อคราวละไม่มาก วิธีการเก็บรักษาจะเก็บให้พ้นจากมือเด็ก หุ้มด้วยพลาสติก ปัจจุบันผู้ประกอบการได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ ป้ายทะเบียนรถ แรงจูงใจเกิดจากความคิดสร้างสรรค์

7.4.3 การจัดการด้านการตลาด

สินค้าที่ผลิตของผู้ประกอบการจะเน้นการเสนอความต้องการของลูกค้า โดยการสร้างสินค้าให้มีความหลากหลาย สินค้าของคุณวัฒนาไว้วางจำหน่ายที่ถนนคนเดินวัวลาย โดยเสียค่าเช่าที่ 20 บาทต่อครั้ง และยังมีการจัดแสดงสินค้าที่หอศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และ

หอศิลป์สามกษัตริย์ ในการจำหน่ายสินค้า ราคาที่ตั้งจะคำนวณจากตลาดและระยะเวลาในการผลิตสินค้าแต่ไม่คิดร่วมกับราคาค่าขนส่ง ในการจำหน่ายสินค้า นอกจากจะขายที่ร้านแล้ว จะมีตัวแทนจำหน่าย หรือพ่อค้าคนกลาง มารับสินค้ายังแหล่งผลิตเพื่อนำไปจำหน่ายต่อไป จำนวน 3 ราย เมื่อสอบถามเกี่ยวกับตราสินค้าของผู้ประกอบการยังไม่มีตราสินค้า เนื่องจากทางคุณวัฒนาเอง ยังไม่มีความรู้ในเรื่องการสร้างสรรค์ตราสินค้า ปัจจุบันในด้านการประชาสัมพันธ์สินค้ากำลัง จะได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ใน โครงการ ไทยเข้มแข็ง

8. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณรัตติกาล พรหมมี

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของคุณรัตติกาล จะกล่าวถึงประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

8.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ คือ คุณรัตติกาล พรหมมี อายุ 53 ปี อยู่บ้านเลขที่ 1 ซอย 6 ถนนวิภาวดี ตำบลทรายขาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสมาชิกภายในครอบครัวทั้งหมด 3 คน มีรายได้โดยเฉลี่ย 6,000 บาทต่อเดือน เนื่องด้วยการทำงานคุณโลหะเป็นสิ่งที่คุณรัตติกาลรัก ทำให้คุณรัตติกาลมีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม และดูสดใสอยู่ตลอดเวลา

ภาพที่ 5.10 การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

โดยนักศึกษาศาखाวิชาศิลปกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

8.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของคุณรัตติกาล พรหมมี

หัตถกรรมงานโลหะของคุณรัตติกาล พรหมมี เกิดจากความมีใจรักในงานคุณโลหะและความสามารถทางด้านศิลปะที่มีอยู่ในตัวของคุณรัตติกาลเอง ทำให้ตัวคุณรัตติกาลเริ่มหันมาประกอบอาชีพเป็นช่างคุณโลหะ จนมาถึงปัจจุบันก็เป็นเวลา 10 ปีแล้ว

8.3 สถานที่ประกอบกิจการธุรกิจชุมชนของคุณรัตติกาล พรหมมี

แหล่งผลิตสินค้าของผู้ประกอบการจะผลิตที่บ้านแม่จ้อง ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพราะสะดวกต่อการจัดเก็บวัสดุและวัตถุดิบ สามารถใช้พื้นที่ได้เต็มที่ในการผลิตผลิตภัณฑ์

8.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มคุณรัตติกาล พรหมมี

ในด้านของการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการ คุณรัตติกาลได้มีการบริหารงานเพียงผู้เดียว และได้มีการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับการทำธุรกิจชุมชนดังนี้

8.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

เมื่อก้าวถึงโครงสร้างองค์กรของคุณรัตติกาล ทำให้ทราบว่า ผู้ประกอบการได้ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์เพียงผู้เดียว ซึ่งทางคุณรัตติกาลได้มีการจัดโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

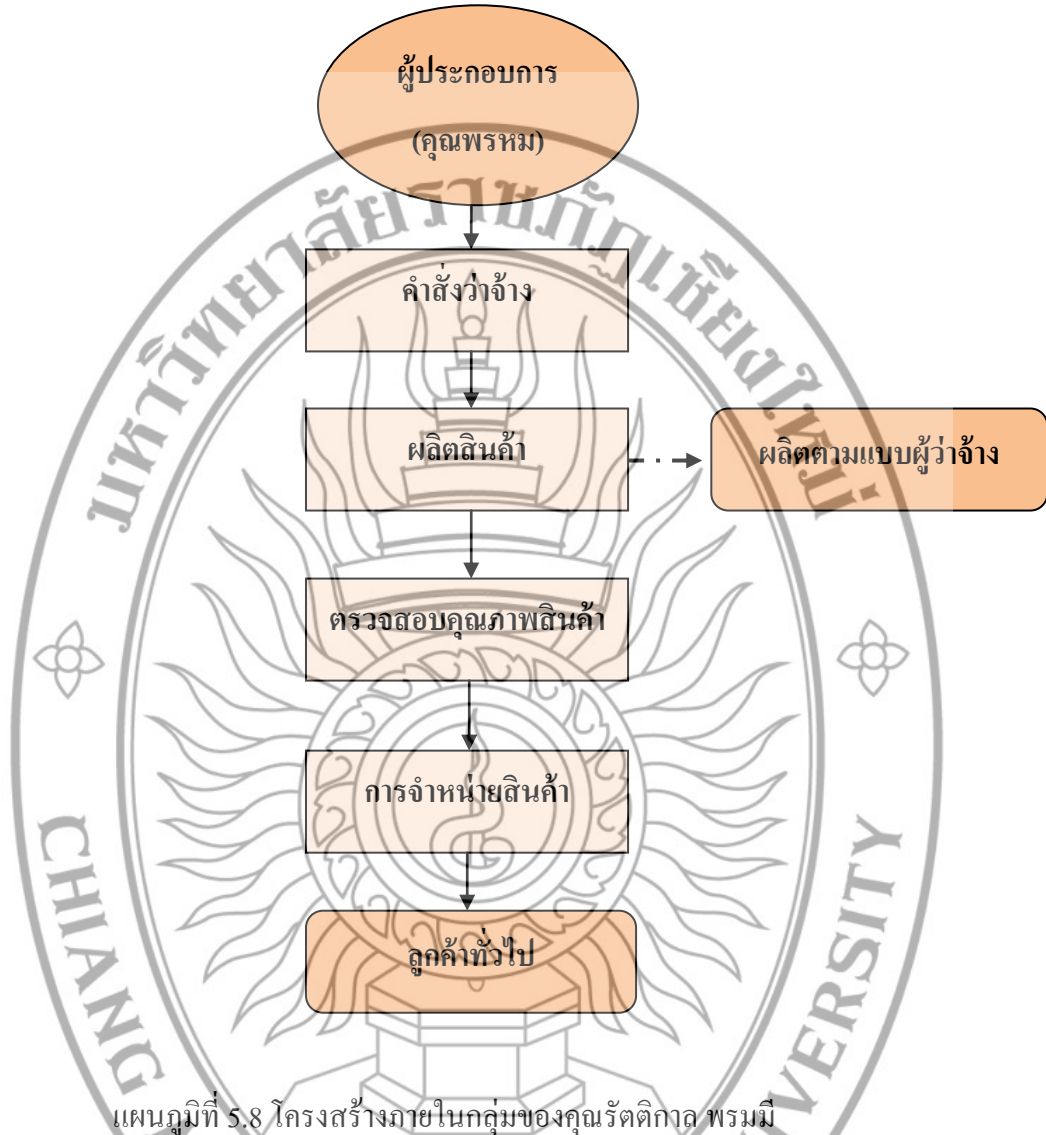
จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณรัตติกาล พรหมมี

ประเภทสมาชิกกลุ่มของคุณรัตติกาล พรหมมี	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการ (คุณรัตติกาล พรหมมี)	1
สมาชิกภายในครอบครัว	-
สมาชิกภายในชุมชน	-
รวม	1

ตารางที่ 5.8 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณรัตติกาล พรหมมี
ที่มา : รัตติกาล พรหมมี, 2553, มกราคม 14

เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นทั้งผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่ายเพียงผู้เดียว ซึ่งทำให้ทางผู้วิจัยสามารถแจกแจงเป็นแผนภูมิที่ 5.8 ดังนี้

โครงสร้างภายในกลุ่มของคุณรัตนติกาล พรหมมี

แผนภูมิที่ 5.8 โครงสร้างภายในกลุ่มของคุณรัตนติกาล พรหมมี

จากแผนภูมิที่ 5.8 จะเห็นว่าโครงสร้างของคุณรัตนติกาล พรหมมี จะเป็นระบบการทำงานที่ไม่ซับซ้อน เพราะผู้ประกอบการเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายเอง

8.4.2 การจัดการด้านการผลิต

ในการผลิตผลิตภัณฑ์ของคุณรัตนติกาล พรหมมีนั้น ได้มีการแบ่งกระบวนการในการผลิตสินค้าคือ จะผลิตตามแบบของผู้ว่าจ้าง การทำงานจะทำทั้งที่บ้านของผู้ประกอบการเอง ปัจจุบันทางคุณรัตนติกาล พรหมมี ได้ผลิตสินค้า คือ แผ่นภาพอลูมิเนียม โดยขั้นตอนในการทำผลิตภัณฑ์มีเงื่อนไขทางด้านเวลามากำหนดจำนวนชิ้นงาน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความละเอียดความประณีตของสินค้าที่ผลิต

8.4.3 การจัดการด้านการตลาด

สำหรับในด้านการจัดการการตลาด สินค้าของคุณรัตติกาล พรหมมี จะเน้นการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยมีการตรวจสอบสินค้าก่อนการจำหน่ายให้ลูกค้า คือ จะเก็บรายละเอียดของสินค้าก่อนวางจำหน่ายเสมอ

9. สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของธุรกิจชุมชนของกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา จะกล่าวถึง ประวัติของผู้ประกอบการ จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะ สถานที่ในการบริหารธุรกิจชุมชนของกลุ่ม และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ดังนี้

9.1 ประวัติของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา คือ คุณสุรัตน์ ทาน่า เป็นชาวสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มีประสบการณ์ในการทำงาน 33 ปี ปัจจุบันเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 3 คน รายได้หลักของครอบครัวมาจากการแกะสลักงานแผ่นแร่ (อลูมิเนียม) มีรายได้โดยเฉลี่ย 9,000 บาทต่อเดือน

9.2 จุดเริ่มต้นของงานหัตถกรรมงานโลหะของกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา

กลุ่มแกะสลักล้านนาก่อตั้งขึ้นโดยคุณสุรัตน์ ทาน่า จัดตั้งเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์อาชีพเก่าแก่ของบรรพบุรุษให้คงอยู่ เพื่อให้รุ่นลูกหลานเป็นผู้สืบทอดต่อไป

9.3 สถานที่ในประกอบการธุรกิจชุมชนของกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา

คุณสุรัตน์ ทาน่า ใช้สถานที่ที่บ้านในการผลิตสินค้า ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 76 หมู่ 13 ตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

9.4 การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา

ในด้านของการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการ คุณสุรัตน์ ได้มีการบริหารงานเพียงคนเดียว และในด้านการบริหารจัดการธุรกิจของคุณสุรัตน์นั้น มีการน้อมนำเอาระบบเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาประยุกต์ใช้กับทางกลุ่มแกะสลักล้านนาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ซึ่งได้มีกลยุทธ์ในการบริหารงานดังนี้

9.4.1 การจัดโครงสร้างของกลุ่ม

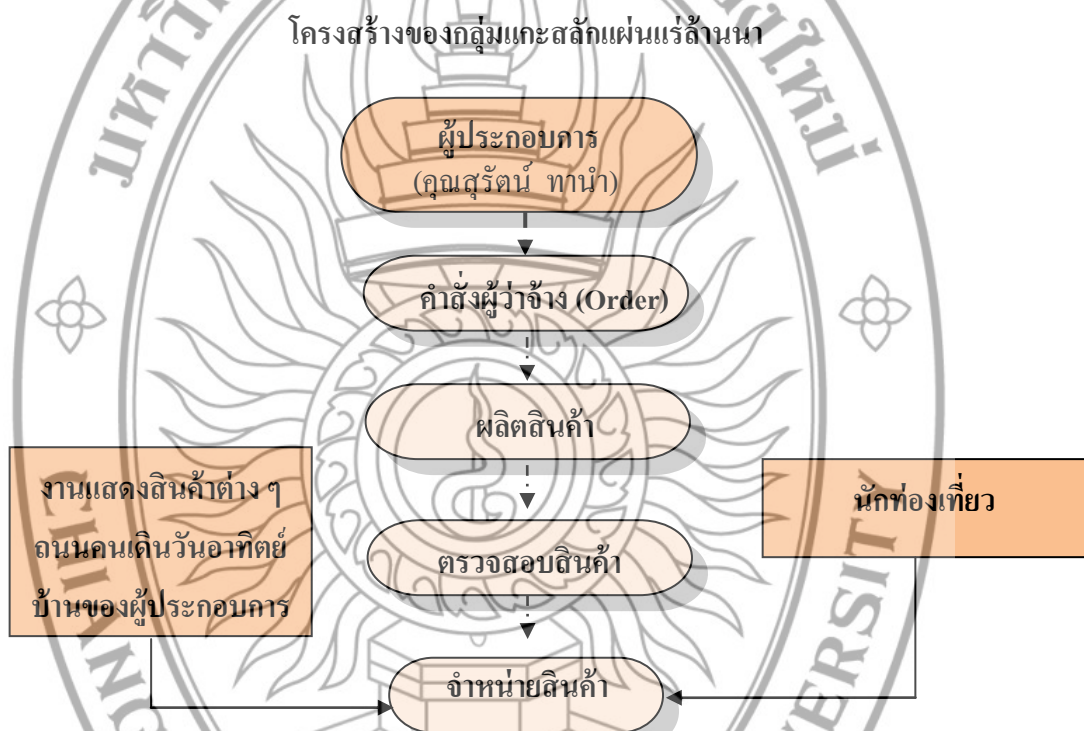
กลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา เป็นกลุ่มของผู้ประกอบการที่ดำเนินการผลิตแต่เพียงผู้เดียว โดยผู้วิจัยสามารถจัดโครงสร้างของกลุ่มดังนี้

จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา

ประเภทสมาชิกกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา	จำนวน (คน)
ผู้ประกอบการกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา	1
รวม	1

ตารางที่ 5.9 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา

ที่มา : สุรัตน์ ทาน่า, 2553, มกราคม 14

แผนภูมิที่ 5.9 โครงสร้างของกลุ่มแกะสลักแผ่นแร่ล้านนา

จากแผนภูมิที่ 5.9 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของกลุ่มผู้ประกอบการนั้น เป็นโครงสร้างแบบแนวนอน ซึ่งมีรูปแบบการบริหารที่ไม่ซับซ้อน ทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ รวมถึงผู้ประกอบการเป็นทั้งผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเอง โดยการจัดจำหน่ายสินค้านั้นจะมีแหล่งจำหน่ายคือที่บ้านของผู้ประกอบการ งานแสดงสินค้าต่าง ๆ และถนนคนเดินวันอาทิตย์ เป็นต้น

9.4.2 การจัดการด้านการผลิต

ในส่วนของการผลิตสินค้านั้นทางกลุ่ม ได้มีการจัดกระบวนการผลิตออกเป็น ส่วน ส่วน โดยเริ่มจากการเลือกวัตถุดิบและจัดเตรียมอุปกรณ์ (แผ่นอลูมิเนียม ราคา 1,800 บาท ชั้น (จี้หยา) 50 บาทต่อกิโลกรัม เหล็กสำหรับทำลาย ไม้สำหรับทำแท่น น้ำมัน สี และผ้า) สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้ประกอบการทำอยู่ปัจจุบันคือ แผ่นอลูมิเนียมสลักลายแบบล้านนา และยังมี

การคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมา คือ กรอบรูป 12 ราศี ในส่วนของการควบคุมการผลิตสินค้าคือ ทางกลุ่มจะรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามมาตรฐานที่ทางกลุ่มตั้งไว้ ปัจจุบันทางกลุ่มมีสินค้าคงคลัง (สินค้าที่ยังไม่ได้จำหน่าย) มีมูลค่า 45,000 บาท

9.4.3 การจัดการด้านการตลาด

ในด้านการตลาดทางกลุ่มได้มีการประชาสัมพันธ์สินค้าและผลิตภัณฑ์ตามงานแสดงสินค้าที่อำเภอ และสถานที่ราชการ รวมไปถึงถนนคนเดินวันอาทิตย์ ในการจัดแสดงสินค้าที่ถนนคนเดินนั้น ทางกลุ่มต้องเสียค่าใช้จ่าย ค่าเช่าที่ประมาณ 150 บาทต่อครั้ง สินค้าที่ทางกลุ่มผลิตจะเน้นเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยการสร้างสินค้าให้มีความหลากหลาย ในการจำหน่ายสินค้า ราคาที่ตั้งจะคำนวณจากความยากง่ายของตลาด ซึ่งผู้ประกอบการจะกำหนดราคาพร้อมกับลูกค้า หากลูกค้าที่ต้องการให้ทางผู้ประกอบการบริการส่งของให้ นั้นผู้ประกอบการก็จะรวมราคาค่าขนส่ง โดยคิดตามระยะทางกับค่าน้ำมันที่ใช้ในการขนส่ง กลุ่มแกะสลักล้านนา มีแหล่งจำหน่ายสินค้าอยู่ที่บ้านของผู้ประกอบการเอง ซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวมาอุดหนุนและแวะมาเยี่ยมชมกระบวนการผลิตด้วย สินค้าของทางกลุ่มนั้นได้รับการยอมรับคุณภาพจากหน่วยงานที่รับรองคุณภาพสินค้าคือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช) จากกระทรวงอุตสาหกรรม

10. ขั้นตอนการผลิตหัตถกรรมงานโลหะ

ในส่วนของขั้นตอนการทำหัตถกรรมงานโลหะในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยสามารถอธิบายถึงขั้นตอนในการผลิตตามที่ได้สัมภาษณ์จากผู้ประกอบการและช่างบุคคลโลหะทั้ง 9 กลุ่มตัวอย่างวิจัย โดยภาพที่นำมาประกอบบทความนั้นอาจจะนำมาจากหลายกลุ่มเพื่ออธิบายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน อาจจะเป็นภาพที่ไม่ต่อเนื่องกัน เนื่องจากเวลาที่ไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลนั้น คณะผู้วิจัยไม่สามารถบันทึกภาพขั้นตอนการผลิตได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงประมวลผลข้อมูลดังกล่าว และเรียบเรียงข้อมูลให้เกิดความสมบูรณ์ ดังนี้

10.1 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตหัตถกรรมงานโลหะ มีดังนี้

1) แผ่นอลูมิเนียม ที่ใช้งานสลักคุณจะมีหลายขนาดขึ้นอยู่กับการใช้ของช่างแต่ละคน แต่ส่วนใหญ่จะนิยมใช้แผ่นอลูมิเนียมเบอร์ 20 นอกจากแผ่นอลูมิเนียมแล้วยังมีการนำ ทองแดง ทองเหลือง เงินและทองคำมาใช้งานสลักคุณด้วย แผ่นอลูมิเนียมมีลักษณะที่อ่อนกว่าเงินทำให้ง่ายต่อการเก็บรายละเอียด และทำให้ชิ้นงานที่ออกมาความละเอียดและสวยงาม ดังภาพที่ 5.11

ภาพที่ 5.11 แผ่นอลูมิเนียม

2) แผ่นแบบ หรือ ลวดลาย ที่วาดไว้บนกระดาษ เพื่อนำมาใช้เป็นแบบคุณโลหะ แต่ช่างบางคนก็อาจจะไม่ใช่แผ่นแบบก็ได้ แต่จะทำการวาดแบบและลายลงบนแผ่นอลูมิเนียมเลย โดยใช้ปากกาหมึกซึมสีดำ ดังภาพที่ 5.12

ภาพที่ 5.12 แผ่นแบบและลวดลาย และการเขียนแบบลงบนแผ่นทองแดง

3) แผ่นพลาสติกใส ใช้สำหรับรองบนแผ่นไม้ หรือเบียงไม้ เพื่อป้องกันเนื้อชั้นติดบนแผ่นไม้

4) ค้อนขนาดต่าง ๆ ใช้สำหรับการตองลายลงบนแผ่นอลูมิเนียม ค้อนแต่ละขนาดก็มีการใช้งานที่แตกต่างกันไป เช่นค้อนขนาดเล็กใช้ในการตองลายขึ้นรูปด้านหลังทำให้รูปที่ร่างไว้ดูขึ้นมา

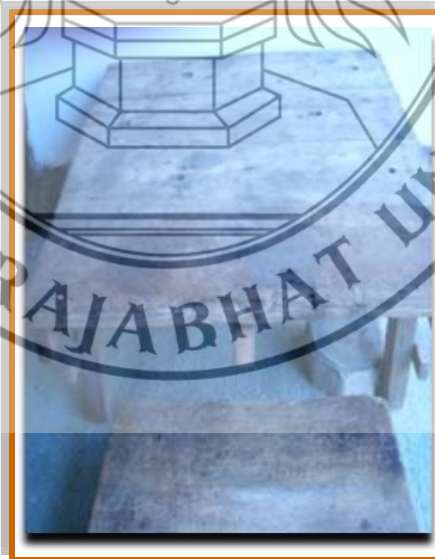
ภาพที่ 5.13 ค้อน

5) ลีวสลักคูน ขนาดต่างๆ ลีวที่ใช้ในงานสลักคูนจะมีขนาดตั้งแต่เล็กไปถึงใหญ่ การเลือกใช้ขึ้นอยู่กับความละเอียดของลวดลาย ถ้ามีความละเอียดน้อยก็จะใช้ขนาดปานกลางถึงใหญ่ แต่ถ้ามีความละเอียดมากจะใช้สิ่งที่มีขนาดเล็กลงมาตามลำดับ ดังภาพที่ 5.14

ภาพที่ 5.14 ลีวสลักคูน

6) โตะไม้ หรือ แผ่นไม้ ใช้สำหรับวางชิ้นงานในการคูนลวดลายลงบนชิ้นงาน หรือบางครั้งอาจใช้เคียงไม้ก็ได้ ดังภาพที่ 5.15

ภาพที่ 5.15 โตะไม้

7) กรรไกรสำหรับใช้ตัดแผ่นอลูมิเนียม ให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ จะใช้สำหรับตัดแต่งขอบชิ้นงานหลักจากทำเสร็จ ดังภาพที่ 5.16

ภาพที่ 5.16 กรรไกรสำหรับตัดแผ่นอลูมิเนียม

8) ถังแก๊ส และหัวแก๊ส ใช้สำหรับการนำชิ้นออกหลังจากทำชิ้นงานเสร็จ ดังภาพที่ 5.17

ภาพที่ 5.17 ถังแก๊ส

9) ชัน (จี้หยา) หรือครั่ง ใช้สำหรับรองพื้นแผ่นชิ้นงาน เพื่อป้องกันการยุบตัวของชิ้นงานตอนที่ทำการคูน และ ช่วยให้ไม่เสียรูปทรง ดังภาพที่ 5.18

ภาพที่ 5.18 ชัน

10) กระทะที่ใช้ในการเคี้ยวชัน ดังภาพที่ 5.19

ภาพที่ 5.19 กระทะ

11) แปรงทองเหลือง ใช้สำหรับขัดชิ้นงานให้ขึ้นเงา เพื่อเพิ่มความสวยงามของชิ้นงาน
ดังภาพที่ 5.20

ภาพที่ 5.20 แปรงทองเหลือง

12) ตะไบ ตะไบเป็นเครื่องมือที่มีคมตัดชนิดหนึ่ง ใช้สำหรับตะไบหรือถูเนื้อโลหะออกจากแท่งโลหะธรรมดา ให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ หรือใช้เพื่อตกแต่งผิวของโลหะที่หยาบขรุขระ ให้ละเอียดราบเรียบได้ ดังภาพที่ 5.21

ภาพที่ 5.21 ตะไบ

13) กระจกทราย ใช้สำหรับขัดชิ้นงานให้เงา ดังภาพที่ 5.22

ภาพที่ 5.22 กระจกทราย

14) อุปกรณ์ร้อมดำ และระบายสีงาน ดังภาพที่ 5.23

ภาพที่ 5.23 อุปกรณ์ร้อมดำ และระบายสีงาน

10.2 ขั้นตอนการผลิตหัตถกรรมงานโลหะ มีดังนี้

1) นำแผ่นอลูมิเนียมมาตัดให้ได้ขนาดตามต้องการด้วยกรรไกรตัดแผ่นอลูมิเนียม หลังจากได้ขนาดตามต้องการแล้ว ก็นำแผ่นอลูมิเนียมมาเผาให้แผ่นอลูมิเนียมอ่อนตัว ก่อนที่ช่างจะนำมาวาดลวดลาย ดังภาพที่ 5.24

ภาพที่ 5.24 การเผาแผ่นอลูมิเนียม

2) เมื่อเผาแผ่นอลูมิเนียมให้อ่อนตัว ก็เริ่มเขียนลาย วาดลวดลาย หรือออกแบบที่มีลบบนแผ่นอลูมิเนียมที่เผาแล้ว ก็นำแผ่นอลูมิเนียมมาควนให้เป็นตัวลวดลายตามที่วาดไว้ให้พุ่งออกมาอีกด้านหนึ่ง (ลักษณะการทำควนลายจะใช้หลักการ คือ การควนให้จุ่ม และดันให้โป่งขึ้น) แต่ในขั้นนี้จะควนให้โค้งขึ้น ดังภาพที่ 5.25

ภาพที่ 5.25 การควนลายให้โค้งขึ้น

3) จากนั้นก็นำแผ่นอลูมิเนียมมาเข้าแผ่น หรือพับขอบข้างทั้งสี่ด้านของชิ้นงานเพื่อที่จะเทลงในชิ้นงาน สำหรับชิ้นงานที่มีขนาดใหญ่ก็จะทำการเคียวชันให้ได้มาก่อนแล้วค่อยเทลงชิ้นงาน แต่ถ้าเป็นชิ้นงานขนาดเล็กก็จะนำชิ้นได้ลงในแผ่นอลูมิเนียม แล้วก็ทำการเผาในแผ่นเลย เพราะไม่ต้องเสียเวลาในการเคียวชัน ดังภาพที่ 5.26

ภาพที่ 5.26 การเผาจัดลงในแผ่นอลูมิเนียม

4) นำชิ้นงานมาติดกับแผ่นไม้ หรือ เจียงไม้ โดยใช้แผ่นพลาสติกรองพื้นหรือจะใช้แผ่นกระดาษรองก็ได้ เพื่อไม่ให้เนื้อชิ้นติดแผ่นไม้ แล้วใช้ตะปูตอกยึดไว้รอบ ๆ ชิ้นงาน ดังภาพที่ 5.27

ภาพที่ 5.27 ชิ้นงานที่ยึดติดกับแผ่นไม้

5) จากนั้นนำชิ้นมาวางดลยลงบนชิ้นงานอีกครั้งหนึ่ง ดังภาพที่ 5.28

ภาพที่ 5.28 การวางดลยลงชิ้นงาน

6) จากนั้นการเริ่มการตองลาย หรือการตอกลาย ดังภาพที่ 5.29

ภาพที่ 5.29 การตองลาย ตอกลาย

7) งานที่ตอกลายเสร็จแล้ว ก็จะนำมาเผาเพื่อให้ชั้นที่ติดแผ่นชิ้นงานออกให้หมด จากนั้นก็นำมาทำความสะอาดอีกครั้ง หลังจากนั้นก็นำชิ้นงานมารมดำ หรือระบายสีเพื่อความสวยงาม ดังภาพที่ 5.30

ภาพที่ 5.30 การเผาเพื่อนำชั้นออก

8) เมื่อทำการรูดชำระก็จะนำเงินงานมาจัดให้ขึ้นเงา เพื่อความสวยงาม ดังภาพที่ 5.31

ภาพที่ 5.31 การรูดขึ้นงานให้ขึ้นเงา

